

Total No. of Printed Pages—4

2 SEM FYUGP MINPHI2

2025

(May/June)

PHILOSOPHY

(Minor)

Paper : MINPHI2

(**Basics of Indian Philosophy**)

Full Marks : 60 (80 for 2023 Batch)

Time : 2 hours (3 hours for 2023 Batch)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×6=6

Choose the correct answer :

- (a) ভাৰতীয় দৰ্শনত আঠটা / নটা সম্প্ৰদায় আছে।
There are eight / nine systems in Indian
Philosophy.
- (b) ভাৰতীয় দৰ্শনত 'নাস্তিক' শব্দটোৱে ঈশ্বৰ / বেদক
অবিশ্বাস কৰা বুজায়।
The word 'Nāstika' in Indian Philosophy
means non-belief in God / Vedas.
- (c) চাৰ্বাক দৰ্শনে জগতৰ মৌলিক উপাদান হিচাপে
আকাশক / পানীক অগ্রাহ্য কৰিছে।
Cārvāka philosophy rejected Ākāsha /
water as the fundamental element of the
world.

P25/1463

(Turn Over)

(2)

- (d) 'নিগমন' ন্যায়ানুমানৰ এটা অৱয়ব হয় / নহয়।
'Nigamana' is / is not a constituent of Nyāya inference.
- (e) বৈশেষিক / মীমাংসাই কৰ্মক জগতৰ এক পদাৰ্থ হিচাপে গণ্য কৰে।
Vaiśeṣika / Mīmāṃsā considers 'Karma' as a category of the world.
- (f) পতঞ্জলিয়ে চাৰিটা / পাঁচটা যমৰ উল্লেখ কৰিছে।
Patanjali mentions four / five Yamas.
2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো তিনিটা) : 4×3=12
Write short notes on (any three) :
- (a) ভাৰতীয় দৰ্শনত বৈদিক সম্প্ৰদায়
Vedic system in Indian Philosophy
- (b) বৌদ্ধ দৰ্শনৰ দ্বিতীয় আৰ্থ-সত্য
Second Noble-truth in Buddhism
- (c) লৌকিক আৰু অলৌকিক প্ৰত্যক্ষ
Laukika and Alaukika Pratyakṣa
- (d) সাংখ্য দৰ্শনৰ প্ৰকৃতি
Prakṛti in Sāṃkhya philosophy
- (e) জ্ঞানৰ উৎস হিচাপে অৰ্থাপত্তি
Arthāpatti as a source of knowledge

P25/1463

(Continued)

(3)

3. ভাৰতীয় দৰ্শন বুলিলে কি বুজা? ভাৰতীয় দৰ্শনৰ মূল বৈশিষ্ট্যবোৰ আলোচনা কৰা। 3+9=12
What do you mean by Indian Philosophy?
Discuss the main characteristics of Indian Philosophy.
- অথবা / Or
- ভাৰতীয় দৰ্শন নিৰাশাবাদীনে? আলোচনা কৰা আৰু তোমাৰ উত্তৰৰ সমৰ্থনত যুক্তি আগবঢ়োৱা। 8+4=12
Is Indian Philosophy pessimistic? Discuss and support your answer with arguments.
4. জড়বাদৰ সংজ্ঞা দিয়া। চাৰ্বাকসকলৰ জড়বাদ সমালোচনাত্মকভাবে আলোচনা কৰা। 2+8=10
Define materialism. Critically discuss Cārvākas materialism.
- অথবা / Or
- জৈন দৰ্শনৰ অনেকান্তবাদৰ ওপৰত এটি চমু বিৱৰণ দিয়া। 10
Give a brief estimate on Anekāntavāda of Jainism.
5. যোগ বুলিলে কি বুজা? ভাৰতীয় দৰ্শনত অষ্টাংগ যোগৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা। 2+8=10
What do you mean by Yoga? Discuss the importance of Aṣṭāṅga Yoga in Indian Philosophy.
- অথবা / Or
- ন্যায় দৰ্শনত অনুমানৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 10
Explain various kinds of Anumāna in Nyāya philosophy.

P25/1463

(Turn Over)

(4)

6. পদার্থ মানে কি? বৈশেষিক দর্শনৰ পদার্থ হিচাপে 'সামান্য'ৰ এটি বিৱৰণ দিয়া। 2+8=10

What do you mean by category? Give an account of 'Sāmānya' as a category in Vaiśeṣika philosophy.

অথবা / Or

- বামানুজৰ মত অনুসৰি ব্ৰহ্মৰ প্ৰকৃতি ব্যাখ্যা কৰা। 10
Explain the nature of Brahman after Rāmānuja.

২০২৩ বৰ্ষৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে ২০ মূল্যাঙ্কৰ অতিৰিক্ত প্ৰশ্ন

Additional questions, 20 marks for 2023 Batch

যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ কৰা :

Answer any two questions :

7. সাংখ্য দর্শনত পুৰুষ মানে কি? সাংখ্য দর্শনৰ বহুপুৰুষবাদ সম্বন্ধে এক চমু বিৱৰণ দিয়া। 2+8=10

What is Puruṣa in Sāṅkhya? Give a brief estimate on plurality of Selves in Sāṅkhya.

8. অভাবৰ সংজ্ঞা দিয়া। বৈশেষিক দর্শনৰ পদার্থ হিচাপে অভাবৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ আলোচনা কৰা। 2+8=10

Define Abhāva. Discuss various kinds of Abhāva as a category in Vaiśeṣika philosophy.

9. মীমাংসা দর্শনত জ্ঞানৰ এক স্বতন্ত্ৰ উৎস ৰূপে অনুপলব্ধিৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা। 10

Explain Anupalabdhi as an independent source of knowledge in Mīmāṃsā.
